

Koduõpe piirab suhteid

MARGIT ROSENAL

Noorteklubi Händikäpp

Iseseisva elu oluliseks tingimuseks on võimalus teha tööd. Ühelt poolt kaasneb töötamisega majanduslik sõltumatus. Teiselt poolt on igale inimesele tähtis tunda end ühiskonnale vajalikuna. Puuetega isikuile, kes üldjuhul vajavad küllalt tõhusat ühiskonna ja lähedaste abi, on veelgi olulisem tunda, et nad saavad olla kasulikud.

Töö meeldival erialal on suurim eneseteostusvõimalus. Sobiva töö leidmiseks on aga olulisimaks eelduseks hea haridus.

Enamik Eesti õppeasutusi ei ole aga erivajadustega isikutele kohandatud – üheks suurimaks probleemiks on juurdepääs. Nii õpibki enamik erivajadustega lapsi erikoolides või koduõppel. Oma kogemustest tean, et kodus õppides võib saada hea hariduse, eriti juhul, kui nii laps, õpetaja kui ka lapsevanemad suhtuvad asjasse tõsiselt. Puuduseks on aga see, et lapse võimalused eakaaslastega suhtlemiseks on piiratud, mis pärsib puudega inimeste integreerimist ühiskonda.

Kutse- ja kõrghariduse omandamine on puudega inimestele veelgi keerukam. Üks väheseid spetsiaalselt puudega inimestele kutseõpet pakkuvaid koole on Astangu Toimetulekukeskus, mis teenindab vaid Tallinna piirkonna noori. Ent ka tava-kutseõppeasutused saaksid end kohandada puudega noorte vastuvõtuks.

Eesti kõrgkoolid pole valmis abivahendeid kasutavate üliõpilaste vastuvõtuks. Sellele vaatamata on puuetega tudengite arv viimastel aastatel kasvanud. Oma kogemuste põhjal võin väita, et Tartu Ülikooli õppejõud suhtuvad puudega tudengitesse täpselt samamoodi nagu teistesegi. Kõrgkoolis õppimist raskendavate asjaolude hulka kuuluvad füüsilised takistused. Näiteks sotsiaaltöö ja teiste sotsiaalteaduste loengud toimuvad Tartu Ülikoolis õppehoone kolmandal korrusel, kuhu õnnetuseks pääseb üksnes keerdtreppi mööda. Ometi on need loengud, mida loetakse erialadel, mis suure tõenäosusega vastavad puudega noorte huvidele.

Peale füüsiliste barjääride takistab puudega isikute õppima asumist isikliku abistaja teenuse puudumine. Seetõttu on mind kooliskäimisel pidanud aitama pereliikmed ja kaasüliõpilased.

Puuetega inimeste õppimisvõimaluste parandamiseks tuleb:

- Parandada haridusasutuste juurdepääsetavust. Õppeasutused peavad lõpptulemusena olema varustatud liftide, kaldteede ja invatualettidega.

- Välja kujundada isikliku abistaja teenus.

- Parandada invatransporti. Mul on hea meel, et viimastel aastatel olen saanud koolis käimisel kasutada invataksot. See on suurendanud nii minu kui mu pere iseseisvust.

- Kompenseerida puudest tingitud lisakulusid. Invatranspordi kasutamine on hoolimata omavalitsuse toetusest kliendile kallim kui näiteks üliõpilase kuupilet. Ka kopeerimiskulud on suured, kui puude tõttu tuleb kopeerida kõik konspektid.